

Stanowisko
Zarządu Związku Miast Polskich
ws. projektu nowelizacji Prawa oświatowego (druk sejmowy 1812)

Zarząd Związku Miast Polskich, biorąc pod uwagę niezgodny z Konstytucją wpływ projektowanych regulacji na wykonywanie zadań własnych gmin i powiatów, **kategorycznie odrzuca** projekt nowelizacji Prawa oświatowego oraz innych ustaw, zawarty w druku sejmowym 1812.

Projekt ustawy bez uzasadnionych podstaw zakłada **pozbawienie gmin i powiatów samodzielności** w kluczowych elementach zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie edukacji publicznej.

Projekt ustawy zawiera postanowienia rażąco sprzeczne z art. 171 Konstytucji RP oraz art. 3, 4 i 8 Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego, w szczególności w zakresie, w jakim **bezprawnie** czynią z kuratora oświaty organ nadzoru nad samorządem terytorialnym, umożliwiając mu ingerencję na podstawie niedookreślonych przesłanek, odbiegających od jedyne go dopuszczalnego kryterium nadzoru nad samorządem terytorialnym – tj. kryterium zgodności z prawem.

Przyznawane mu kompetencje nadzorcze obejmują kluczowe elementy zadania własnego: powierzenie stanowisk kierownikom jednostek organizacyjnych gminy (i wygaszanie ich powierzenia) oraz decydowanie o zakresie obligatoryjnego finansowania zadania własnego (w zakresie liczby szkół, które dana jednostka jest obowiązana prowadzić). Kurator nie ponosi przy tym żadnej odpowiedzialności za te decyzje, zmuszając społeczności lokalne do nieracjonalnej gospodarki finansami publicznymi.

Zapowiedziany w mediach zamiar wycofania się ze zwiększenia liczby przedstawicieli kuratora w komisji konkursowej w procedurze obsady stanowiska dyrektora szkoły nie ma większego znaczenia przy pozostawieniu uprawnień dotyczących możliwości całkowicie uznaniowego pozbawienia go tej funkcji.

Mając na uwadze dotychczasową praktykę stosowania instytucji „pozytywnej opinii” (*de facto* – zgody) kuratora oświaty w związku z likwidacją szkół należy stwierdzić, że nowa, zmieniona redakcja katalogu niedookreślonych przesłanek stanowi znaczące zagrożenie dla samodzielności jednostek samorządu terytorialnego. Trzeba zaznaczyć, że u podłoża proponowanych zmian leży reakcja na orzecznictwo sądów, które, biorąc pod uwagę dotychczasowe przepisy art. 89, przyznawały rację gminom w sporach z kuratorami, wydającymi negatywne opinie bez racjonalnych podstaw.

W załączeniu – opinia prawna, dotycząca wymienionych powyżej okoliczności.

Zarząd Związku nie akceptuje także innych zmian w Prawie oświatowym, umożliwiających ingerencję ideologiczną w proces wychowywania dzieci i młodzieży, których uzasadnieniem są „sygnały” płynące ze strony określonych podmiotów. Ilość sygnałów ewidentnie przeciwnych, jakie są formułowane przez wiele podmiotów w trakcie kilkumiesięcznej debaty nad proponowanymi zmianami, dobitnie świadczy o tym, że nie są one akceptowane przez liczne środowiska, w tym przede wszystkim rodziców, którzy mają prawo do wychowywania swoich dzieci zgodnie z własnymi, a nie aktualnego ministra, przekonania mi.

Lubliniec, 10 grudnia 2021 r.

Za Zarząd
(-) Zygmunt Frankiewicz
PREZES ZWIĄZKU